

потенціалом (достатньою чисельністю висококваліфікованих спеціалістів з різних галузей знань, що необхідні для ефективного банківського нагляду).

Список використаних джерел:

1. Лук'янець О. В. Реформування фінансового регулювання та нагляду для забезпечення стійкості фінансової системи України / О. В. Лук'янець // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Випуск 31. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 381 с. – С. 177-188.

2. The structure of Financial Supervision. Approaches and Challenges in a Global Marketplace / Group of Thirty. – Washington, DC, 2014. – 256 p.

3. Селюченко Н. Є. Управління фінансовою системою України [Електронний ресурс] / Н. Є. Селюченко, З. К. Шмігельська. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15915/1/56_366-371_Vis_725_Ekonomika.pdf.

4. Cihak M. Is One Watchdog Better Than Three? International Experience with Integrated Financial Sector Supervision / M. Cihak, R. Podpiera // IMF Working paper № 57. – 2006. – 32 p.

5. Schoenmaker D. Financial Supervision in the EU. - [http://personal.vu.nl/d.schoenmaker/Encyclopedia_Financial_Supervision_in_the_EU_v1%20\(28-4\).pdf](http://personal.vu.nl/d.schoenmaker/Encyclopedia_Financial_Supervision_in_the_EU_v1%20(28-4).pdf).

6. Базилевич В. Д. Економічна теорія / В. Д. Базилевич. – К.:Знання, 2004. – 615 с.

УДК 657

Єрмолаєва Марина, к.е.н., доцент
Скакун Владислава
*Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

СУТНІСТЬ ВИТРАТ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ

Yermolayeva Maryna, PhD (Economics), Associate Professor
Skakun Vladislava

ESSENCE OF EXPENSES ACCORDING TO THE INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS OF ACCOUNTING AND REPORTING

При визначенні фінансового результату діяльності підприємства за певний період часу виникає необхідність розрахунку прибутків або збитків не тільки в цілому, а й від окремих видів діяльності. Для цього необхідно мати інформацію не тільки про господарські процеси, що відбулися на підприємстві у звітному періоді, головне – слід розуміти економічну сутність категорій, зокрема «витрати».

Із запровадженням в Україні Міжнародних стандартів фінансової звітності змінились методологічні підходи до тлумачення сутності цих категорій і відповідно змінилась методологія визначення фінансових результатів діяльності підприємств. Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку розробила і затвердила Концептуальну основу фінансової звітності, яка виступає ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості інформації, що розкриває діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визнання витрат, оцінки активів і зобов'язань, яка надає можливість об'єктивно розкривати і віддзеркалювати існуючі фінансові ризики, а також порівнювати результати їх діяльності та ухвалення відповідних управлінських рішень [1].

Відповідно до п. 4.25 Концептуальної основи складання і подання фінансових звітів (яка не є міжнародним стандартом бухгалтерського обліку), витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам. Згідно п.4.49 Концептуальної основи, витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли виникає зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язання, які можна достовірно виміряти. Це фактично означає, що визнання витрат відбувається одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів (наприклад, нарахування сум до виплати працівникам або амортизація обладнання).[1]

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» здійснює класифікацію витрат за двома напрямками: за характером витрат і за функціями витрат. За першим методом витрати групують у фінансовій звітності згідно з їх характером (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, виплати працівникам, витрати на рекламу) та не перерозподіляють згідно з їхніми різноманітними функціями в межах суб'єкта господарювання. Цей метод може бути простим у застосуванні, оскільки немає потреби розподіляти операційні витрати відповідно до класифікації функцій. Наприклад: сировина і витратні матеріали, витрати на виплати працівникам, витрати на амортизацію, інші витрати.

За методом функції витрат або «собівартості реалізації» витрати класифікують відповідно до їх функцій як частини «собівартості продажу», наприклад, витрати на збут, адміністративні витрати, інші витрати. Згідно з цим методом суб'єкт господарювання розкриває інформацію про собівартість реалізації окремо від інших витрат. Цей метод може надавати доречнішу інформацію користувачам, ніж класифікація витрат за характером, але розподіл витрат на функції може вимагати довільного розподілу та значного судження [2].

П(С)БО 16 трактує витрати як зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Згідно п. 21 П(С)БО 16 витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні затрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.[3]

Таке групування відповідає класифікації витрат за характером згідно МСБО 1. Головна відмінність між МСБО і П(С)БО полягає в скороченій формі останнього. Тобто при складанні національних стандартів деякі аспекти були повністю не розкриті.

Не зважаючи на розробку національних стандартів відповідно до стандартів міжнародного призначення, деякі вчені все ж таки здійснюють критичний аналіз П(С)БО 16 «Витрати». І. Білоусова та М. Чумаченко у своїй праці запропонували взагалі відмінити даний стандарт у зв'язку із відсутністю його назви у переліку Міжнародних стандартів, а також автори схиляються до думки, що трактування, які викладені у стандарті, не дозволяють підвищувати рівень економічної роботи на підприємствах [4].

С. Ф. Голов вказує на те, що витрати виступають багатоаспектною категорією, а це в свою чергу показує існування відмінностей даного визначення щодо цілей бухгалтерського обліку та його зв'язку із економічною теорією. Тобто, автор зазначає, що різні витрати необхідні для різних цілей [5].

Регламентування обліку витрат крім П(С)БО здійснюється також Податковим кодексом України. Цей документ визначає методологічні засади визнання витрат і доходів у податковому обліку з метою визначення фінансового результату і бази нарахування податку на прибуток.

Основною проблемою при визнанні витрат та їх оцінці є розбіжності, що існують між П(С)БО та МСФО в частині відображення витрат. Порівнюючи оцінку та визнання витрат за Міжнародними стандартами фінансової звітності, Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку можна зробити висновок, що основними ознаками порівняння є: визначення терміну витрат, класифікація та групування витрат, елементи витрат, визнання витрат та оцінка витрат. У МСФЗ відсутні спеціально викладені в окремому стандарті правила відносно оцінки витрат підприємства. Поняття витрат розкривається в окремих

положеннях МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 18 «Дохід», МСБО 23 «Витрати на позики», МСБО 38 «Нематеріальні активи» та ін.

Як висновок можна сказати, що окремого МСФЗ «Витрати» не існує, тому основні положення, які визначають методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства розкриваються у Концептуальних основах складання та подання фінансових звітів; певні положення П(С)БО 16 «Витрати» прямо повторюють правила МСФЗ; в окремих випадках П(С)БО 16 «Витрати» містить вимоги, які не виділені окремо в міжнародних стандартах, але знаходяться в їх рамках; разом з тим, деякі положення, які розкриті в МСФЗ, не знайшли свого відображення в національних П(С)БО України [4].

Список використаних джерел:

1. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929-009>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929-013>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
4. Чумаченко М. Економічна робота на підприємстві та П(С)БО 16 "Витрати" / ISSN 2079-0767. Вісник НТУ «ХПІ». 2014. № 33 (1076) 27 М. Чумаченко, І Білоусова // Бухгалтерський облік і аудит. - 2007. - № 3. - С. 13-16.
5. Голов С. Ф. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. - № 1. – С. 16–25.

УДК 330.131.7

Королюк Тетяна, к.е.н, доцент

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВИХ ПРАЦЬ З ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ КЛАСИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ

Korolyuk Tetiana, PhD (Economics), Associate Professor

RESEARCH SCIENTIFIC PAPERS ON THE USE OF A SYSTEMATIC APPROACH FOR RISK CLASSIFICATION

Системний підхід, як напрямок філософії та методології наукового знання, досліджує об'єкти як систему. Основна особливість системного підходу є розкриття цілісності об'єкта та механізмів, які її забезпечують, встановлення різних типів взаємозв'язків складових